

jegyzőinek szolgálatuktól 's így életük módjától megfosztása levén, okvetlenül szükséges, hogy mindazon kérdés együtt 's egyszerűsített eldöntésébe részrehajlás nélküli bíró folyjon be, még annál fogva is, mivel ha az ollyan jegyzők szolgálatjuktól megfosztva, kenyér és jövedelem nélkül maradnak, lehető káraik iránt birtokon kívüli perlekedésre is bennét szerezhetnek kötséget? 's mennyivel lenne szövevényesb a' baj, ha elmozdításuk legfelsőbb ellátás szerint helytelenül történtek találatván, őket előbbi szolgálatjukba visszatenni 's így még a' miatt a' községek által időközben már meg is fogadott más jegyzőt is szolgálat nélküli állapotba helyezni kellene. Azért is a' KK. és RR. nem járulhatnak ugyan a' m. Fő-RRek javaslatához: azon körülményt mindazáltal, hogy a' dolog elhatározása hosszab időközben nem halaszthatatik, azon idő pedig, mikor a' megyék törvényszékei tartanak, távolabbra terjedhet, a' KK. és RR. is méltó figyelmet érdemlőnek találván, a' m. Fő-RRek szándékához közelítés tekintetéből megnyugosznak abban, hogy a' végrehajtás előtti felelősséget ne a' megyék törvényszékeire, hanem a' kerületi szolgabíró elibe történjék. Ennélfogva akkép kívánják az 1832/6 9. t. cz. 1. §a' 3. szakasza rendeletét módosítani, hogy „ha a' községek jegyzőiket a' szerződési idő lefolyta előtt szolgálatukból elbocsátani kívánják, e' szándékjokat mindenkor csak földesúri jóváhagyás mellett teljesíthetik, a' földesúri végzetten meg nem nyugvó fél részire azonban annak végrehajtása előtt a' kerületi szolgabíróhoz lehető folyamodás szabadon hagyatván, illy esetben a' kerületi szolgabíró, kiküldetését sem várva, a' szoros vizsgálatot legkisebb halasztás nélkül tegye meg, 's az egész dolgot, mind belső érdemére, mind a' fenforogható kárpótlásra nézve, igazságosan ítélje el 's ítéletét rögtön hajtsa is végre. Egyébiránt a' birtokon kívüli felelősséget rendszerint a' felvitel útján a' megyei törvényszékekre, onnét pedig felebb is a' felektől nem záratván el” 's b. Továbbá a' m. Fő-RR. azon észrevételére, hogy mivel több helyen a' jegyzői, kántori vagy tanítói hivatalok viselésének ugyanazon egy személyben kell egyesülni, az utóbbi mineműsége felügyelő hatóságoknak az olly személy megfogadására 's elbocsátására fentartandó közbejövetele és befolyása szüksége e' helyen törvénnyel mondassék ki; a' KK. és RR. ekképen nyilatkoznak: „Ha a' lelkipásztorok a' falusi gyermekek iskolai nevelésére buzgóan felügyelnek, közhasznú okoznak, és szép kötelességeik egyikét teljesítik; de mivel a' nevelési rendszernek, és pedig elhatározólag való, kormányzását az egyházi rendnek még eddig törvényink át nem adták, 's a' népnevelési nagy fontosságú rendszerrel intézkedés a' maga útján és idejében kimerítésre tartozik, azon lényeges rendelkezés ez alkalommal előleg törvénybe leendő iktatásának sem helye, sem szüksége nincs.”

A' 12dik pontra: Megegyeznek a' t. KK. és RR. abban, hogy nagyobb világhosszág okáért a' jelen pont szerkezetébe az ültetvényekbeli kártételek 's a' büntetésen felül a' kártételekért elégtétel is szövevényes, 's ennélfogva azt ekkép kívánják bővíteni: „Különbözik pedig minden, szántóföldekben, rétekben, mezőkben, szőlőkben, erdőkben, kertekben 's más akármely helyen és néven lehető mindenemű ültetvényekben készakarva történő kártételek tolvajságoknak tekintetvén, az ollyas kártételek, akár nem-nemesek akár nemesek legyenek azok, mint egyenes tolvajok, valamint az erdő- és más akármiféle ültetvényekre felvigyázás végett rendelt öröknek megtámadóji és sértőjéi, a' büntető-törvényszékek által az ország törvényeiben kiszabott 's vétségeik kiváltáshoz mérséklendő büntetés alá vettesse nek, 's egyszerűsített az általok okozott károkért teljes elégtételre köteleztesse nek.” Egyébiránt a' KK. és RR. azt hiszik, hogy e' tárgyú tökéletesen kimerítvén, e' helyen bővebb és határozottabb rendelkezésre nincs szükség. „Ugyanis — így szólnak — az 1832/6 10dik t. cz. 5. §a' 3. pontjának rendeletét továbbra is nem megtartani, hanem célirányosabban változtatni akarják, 's ezt cselekedni annál szükségesnek tartják, mivel a' készakarva elkövetett kérdések kártételek leggyakrabban ott történvén, hol közbirtokosságok vagynak, a' közbirtokosok között pedig vajmi sokan találkoznak ollyanok, kikre nézve a' költséges uriszékek tartása súlyos terhet hárítva, vagy uriszéket épen nem is tarthatnának, e' miatt a' kártételek gyakrahan büntetés, a' megkárosítottak pedig elégtételnyerés nélkül maradván, a' csekélyebb tehetségű birtokosok olly mértékben, mint az uriszékeket bármikor is tartható nagybirtokú földesurak, biztosítva sem volnának. E' fogatkozást akarván a' KK. és RR. kérdéses változtatásukkal kipótolni, azt határozottabban világosságra hozták, hogy a' kártételek tolvajságoknak, a' kártételek pedig egyenes tolvajok tekintendők. Ezen kifejezések mindenki előtt határozottak levén, miután a' szerkezetben az is nyilván ki van mondva, hogy az egyenes tolvajok tekintendők kártételek az ország törvényeiben kiszabott 's vétségeik kiváltáshoz mérséklendő büntetés alá vettesse nek, ezt is bővebben 's határozottabban kifejezgetni nem szükség; mert a' tolvajági vétek 's ennek büntetése fokozatát meghatározni a' büntető-törvénykönyvhez 's az e' szerint ítélandó bírónak tartozik, itt pedig annyit kimondani elég, hogy a' kérdéses tolvajságok az ország eddigi vagy ezental alkotandó törvényeiben kijelölt szabály alatt vagynak és leszenek. Végé emint hogy e' rendelkezések a' földesuraknak egyedül saját jobbjáért érdeklők, azonban a' földesurak eléggé biztosítva vannak az erdőkben mások által okozható kártételekről, a' rendelkezés pedig nem e' helyre tartozik, arra a' KK. és RR. kiterjeszkedni szükségesnek nem tartják. Az erdők pusztításának elhárításáról fenálló törvények eltörlését a' KK. és RR. javaslatba nem vették, 's így azok, mint el nem törlöttek, természetesen továbbra erejök 's épségökben maradnak, annak e' helyeni kimondását, a' KK. és RR. mind feleleg mind szükségesnek tartják.”

A' 15dik pontra: „Mintán a' m. k. helytartó-tanács, mely alkotása szerint a' törvények 's ezen alapuló rendszabályok fogantatására van felállítva, az országnak már nemesek főkörmányszéke, hanem az 1832/6 10dik t. cz. 4. §nak rendeletéből az urbéri felelősséget nézve legfőbb ítélőszéke is; azonfelül tovább, hogy minden ítélőszéknek legbiztosab általmozó paizsa a' nyilvánosság, — méltán szükség rendelkezni a' törvényhozásnak arról is, hogy a' földesurak és jobbágyközségek felelősséget rajok nézve olly nagy fontosságú urbéri pereknek felsőbb elítélés alá mikori következtetéséről, vagy már meg is történt elítélésükről hiteles tudomást nyerhetve, dolgaikra felügyelhesse nek.” a' KK. és RR. e' pontot megtartani kívánják. Továbbá a' tegnap d. e. 10 órakor tartott országos ülésekben mindkét táblánál a' tudakozó felírás és az ezzel Ö. cs. kir. Felsője elibe terjesztendő többi felírás diák fordítási tárgyalattak. Végre a' szinte tegnap d. u. 4¹/₂ órakor tartott e' legy e' s' üléshen következő felírások olvastattak magyar és diák nyelven: 1) a' tudakozó felírás; 2) az 1832/6 21. tezik rendeletének nem egészen lett teljesítése; 3) a' főrendi tábla némely tagjainak ez országgyűlésre meg nem hívása; 4) Közép-Szolnok vármegye birtokos nemeseinek folyamodása; 5) az 1836. máj. 1. sőtén fölterjesztett előleges sérelmek és kívánatok tárgyában. Mindezek a' nágori 's primási aláírásokkal különkülön ellátva, szokott módon bepecsételtettek, Ö Felsőjehez fölküldendők.

Pozsonymegyei új követ.) Pozsonymegye RRdei Bitto Benjamin alispánnak országgyűlési követségéről lemondása következtében nov. 4kén tartának új követválasztást, mellyben szavazat útján Petőcz György főjegyzőt választák meg. —

Földváry Gábor tudósítása Pest vármegyéhez a' pesti magyar színház ügyében. (Vége.) „Milly előmenetelt tettek színészünk két év alatt a' művészetben, 'sem a' t. KK. nak, sem azoknak nem szükség jelentenem, kik a' színházat meglátogattak, 's ha az ezek közti egyezséget némely gáncsolók nem zavarják, az előmenetel még na-

gyobb; mert kiki tudja, hogy a' dal- és egyéb játékok közt milly káros versengések voltak. A' színházat, mint felebb említettett, annak kinyitása óta bírja a' részvényes társaság, melly amannak fentartására, mint a' ... alatt látható, 401 részvényből 40,100 váltó-cz. ftot tett össze, 's pótolta a' nem mindig kedvező szerencsével jövedelmező színház költségeit, még összeállásakor előre kijelentvén ezen társaság, miszerint ha talán a' színház ugy jövedelmezne is, hogy a' hasznoszinészek fizetésére 's egyéb költségek fűdőzésire föl nem menne, a' hasznot egészen az intézetnek átengedi, azonban itt a' haszonra még eddig számolni sem lehetett: mert a' részvénytársaság pénze is a' fizetések pótlására, ruhákra 's egyéb disztivényekre, valamint darabok szerzésire nagyobb részt felment, hol meg kell azt jegyezni, hogy a' hol az intézet fentartása 's annak emelése kívánta, a' részvénytársaság nem is kimélt költséget, azon reményben levén, hogy ruhatárba, disztivényekbe 's egyéb darabokba tett tőkepenzét ezekből annak idejében visszakapja, vagy neki az meg fog téríttetni. Melylyek miután így előadattak, van szerencsém a' t. KK. nak és RR. nek a' meszteremberekkel tett szerződéseket bemutatni 's miképeni fizetéseket előadni, hol azt kell megjegyezni, hogy minden aprólékosb fizetést, mint p. o. az építés mellett volt biztos fizetését öntött vasak szállítását, kötelek, szegek és egyéb effélék vásárlását, mellyek iránt szerződések nem voltak, 's mellyek a' t. KK. és RR. nek a' színi pénztárt kezelő perceptora naplójából 's annak számadásából fognak kitétszeni, itt nem említhetek meg, 's itt csak azok említtetnek meg, mellyek iránt szerződések voltak, magában értetvén, hogy a' pénztárról számadás a' pénztárnokot, ki pedig abból valamit számolás terhe alatt kivett, ezt illesse. (Következik 22 rendű szerződés az építőmestertől kezdve a' kolompárosig több cikkbéli fizetéssel 's még kielégítetlen tartozással.) Mivel pedig a' t. KK. és RR. ne hogy az építés megakadna, 40,000 fr. költségnövekedésre engedelmet adni méltóztattak, 's az mivel még most is van sok fizetetlen, elégséges nem volt, csak hogy a' munka meg ne akadna, eddig 59,500 fr. költségnövekedett, mint a' perceptumi diariumok mutatják. Pest aug. 30kán 1839. a' KK. nak és RR. nek alázasat szolg. Földváry Gábor m. k.”

Az a' l m a n a c h társaság — igazgatóválasztmányi határozat következtében, f. h. 12kén délutáni 3 órakor nyitandja meg 1ső nagygyűlését. Ez alkalommal egyszerűsített, tisztelettel felszólítottak az aláírási-íveket kezelő részvényesek: hogy a' nálók netalán letett részvényrtekekkel beszámolni, vagy, ha ez, a' távollét miatt nem történhetnék, az aláírási iver mibenlétét hiteles tudósítások által szükséges tudomás végett a' pénztárnokkal közleni sziveskedjenek. Költ Pesten, nov. 6kán 1839. Kúthy Lajos.

Budapesti napló. A' leopold-napi pesti vásárt régi szokászerint esőzés szokta megelőzni, kisérni és bezárni, 's mivel a' régihez még az emberek nagyobb része is szeret szoroson ragaszkodni, telát nem igen esodálhatni, hogy az idő sem akar e' részben rosszabb lenni 's jelenleg is csakugyan megmaradt a' régi rend mellett, több nappal az elővásár előtt folytonos esőzéssel megrongyálva az utakat 's most is majd szakadatlanul szaporítván a' sarat, mire változtatás kedveért még rendkívül sűrű és tartós ködöket is használ ez uttal. A' kellemetlen idő, rossz utak és alacsony Duna miatt még nagy része nem is érkezik ide a' vásárosoknak 's azért az elővásárról még csak azon körülményes adatot közölhetni, hogy az ökörbőrt, fagygyut, viaszt keresik, a' mézet, gubaesot, rozspályinkát, rezevolajat 's hamuszirt nem igen. Az élet ára emelkedik. Gyapjura nézve a' külföldi nagyobb vásárok sikere után ítelhetni némileg 's általánosan a' reménylhető eredményekről, mellyek, habár talán nem felelnének is meg mindenben a' közvárákozásnak, de bizonyosan nem lesznek sokáig csüggesztők, főleg miután az angol-amerikai pénzzavar is annyira ki lesz már egyenlítő, hogy az e' iránt támadott aggály nem tehet hosszab kellemetlen befolyást a' szárazföldi kereskedésre. A' két nyir. gyapjutmeglehetősen élénkiséggel keresik 's örömmel tapasztalhatni, hogy a' külföldi vásárlók nagyobb részint a' nemzeti gyapjútért látogatják, melly mostani célszerűbb elrendelésinél fogva minden követéletek naponként jobban képes megfelelni; ez intézet mind vevőre mind természetűre nézve olly kitűnő hasznú araszt, hogy virágzásának ősztén örvendhetni. Liedemann Frid. semmi áldozatot nem kimélt, hogy lehető legjobban rendezhessen el mindent e' korszerű hasznos vállalat körül, 's buzgalma minden esetre díszeteket is érdemel annyival inkább, minthogy anyagi hasznú csupán általánosb pártoltatás után várhat. — Az itteni cukorgyár már teljes folyamatban van 's minden tekintetben méltó figyelmes megszemlélésre. A' kapun látható vasművek Schönborn gr. munkásijáramorában készültének, 's olly jelesek, hogy minden külföldi mű mellett is bátran kiállhatják az összehasonlítást, melly már olesóbságuknál fogva is kedvezőleg szól mellettük. — Nov. 5kén Budán tökéletesen érett számóezát árultak a' piaczon, mellyet october szépnapjai érleltek. — Lánchídunk építésére megkívántató szálak iránt áresőkentést hirdet már Sina György b., mi ismét közelítő lépés a' nagy ezel felé. — Nem rég két török utazó, hir szerint este a' vendégfogadóbul a' Bécsbe indulandó gőzökre küldék máháikat, másnap reggel mindazáltal, vélvén, hogy ugyanazon hajón folytatandják útjukat, mellyen Pestre érkeztek, az al-dunai gőzökre mentek és szerencsésen visszahajóztak Zimony felé. — Magyar színpadunkon folyó hó 21kán Glötzer kartinító jutalmul bérszűnettel nagy hangászati akadémia adaték; ez este Egressy Benjamin mint hangszerző ismerteté meg magát, „Vörösmarty Szózat” című ismert jeles költeményét ugyanis egy vadász-dallal együtt karénekké alkalmazá, még pedig különösen az első igen szerencsés; szerencse ez új pályán! vele annál is inkább, minthogy nemzeti érzelmeket csupán nemzeti szellemű hangokkal ébreszhetni föl, ezek nélkül dalművekkel semminemesb ezélt nem érthetni el; hallata magát ez este többi közt Cornega assz. is, a' londoni olasz opera egykori tagja, 's bámulatos könnyüséget fejté ki minden legnehezebb futásnál, kár, hogy hangja már

elvezte csengőségét; ezenkül Gobbi festvérek mandolinon tüntették ki magokat. 3án „Belizár“ jöve szünpadra; 4én „Peleskei notárius“; megjegyzésre méltó, hogy ez utóbbit több néző látogatta meg, mint az előbbit, noha vasárnap adaték amaz, mi talán helytelenül történt, mert különben inkább bohózatokat szokás vasárnap adatni; 5ikén „Monaldeschi“; 6kán „Norma“; 7kén először „Voltaire szümapjai“, vigj. 2 felv. francziából fordítá Tóth Lőrincz a' magyar tudós társaság költségin, ezt követé „Kastély az országuton“, szinte vigj. 2 felv. Sikán „Zrinyi“ tört. szomorj. 5 felv. F. h. 16án Egressy Gábor jutalomjátékaul „Hamlet“ kerüend szünpadra Shakspearetól, Vajda Péter fordítása szerint, új színi rendezettel. Színházunk számára Szerdahelyi egy eredeti dalmüvet ír 2 felv. „Tündérlak“ ezim alatt, Nagy Elek pedig a' következő két szümmüvet fordítja: „Alchimista“ drama 5 felv. Dumastól és „A' két színész“, vigj. 4. felv. Löwenthaltól. A' „Magyar színi zsebkönyv, Nagy Elek szerkesztése alatt f. hó végén megjelenend következő tartalommal: színi személyzet; az 1839-ki játékrend; a' magyar színháznak 183. ben lefolyt történetei; képesarnok: Laborfalvy Róza, Fánegy Lajos (arcképeikkal) Nagy Elektől; Kont a' kemény vitéz, ballada Garaytól; Divatkép, novella Kuthy Lajostul; Vendégszerep vigj. 1 felv. Nagy Ignácztól; Operaellenség, novella Lukács Lajostul; versek Beöthy Zsigmondtul és Vachott Sándortul, 's a' franczia, angol és német színészet jelen állapotja, Nagy Elektől. —

T e m e s v á r: Ószhó 27én délelőtti 10 órakor ünneplé a' helybeli egyesült evang. község több tekintetből nevezetes egyház - fölszentelési ünneplét. Szívemelő 's talán első példa egyszersmind hazánkban, hol a' különben is két testvér, t. i. ágostai 's helvécziai hitfeletkezet századok után egymást testvéri szeretettel ölelé át. A' mű-barátok, dalszínészek és nők által énekeltek 's ez ünnepeyre Limmer Ferencz itteni jeles karmester által szerkesztett cantate, magyar és német énekek, továbbá keresztelés, úrvacsora-kiszolgáltatás, nemkülönbén egy párnak esketése egyiránt nevelé e' szent érzet becsitette ünneplé — az oltár előtt Ambrosz Mátyás esperes ur tartott előzetül német beszédet, 's a' szó-széken H. M. Vászárhelyi ref. hitész Szél Soma ur kitünő bel-és külsejü magyar, 's itteni Karner Vilmos ur német beszédekkel szív-és lélekre egyiránt hatottak. Az úrvacsorának magyar ajkoni kiszolgáltatásánál meglepő volt azon jelenet, miszerint a' hely. vallástétüek szövetekezésök jeléül térdepelve vőnek ostyát, míg az ágostaiak állva vevének kenyeret.

F. hó 4. 5. 6kán tartatott a' társasági agarászat. A' csimmal készült három billikom és egy ezüst, régi lovagokat ábrázoló 's mesterkézre mutató kerekded kép díszesíték ez uttal e' nemzeti mulatságot. A' társasági billikomra illy jelirattal: Az üllői agarászó társaság a' legjobb agárnak. 1839. többszöri próbatutás után kijelölt agarak valának: Szikra: Scheyer Sándoré, Gyöngyös: Kovács Imreé, nyertes: Szikra. A' 2ikra illy felirással: A' legjobb kanagárnak. 1839. gr. Wartensleben Agostontul, 's az igen jeles képre illy körülrissal: A' legjobb futó apa-agár díj 1839. év novemberi társasági agarászatra. gr. Beleznay Jánostul, futottak: Huszár: Reesky Andrásé; Rontó: Márton Jánosé; nyertes: Huszár. A' 3dik billikom illy felirattal: B. Wenckheim László a' legszebb legnemesebb agárnak. 1839. Futás nélkül Pálincás Samu, Hággra agarának ítéltetett. Az idő kivált első két napon igen szép, tagok száma várakozásnak megfelelő, a' multság elég élénk volt. Meltányosnak találtatván jövendőre a' 2iknak ítélt futó agarat is megjutalmazni, következő agarászatra gróf Ráday Gedeon szíves ajánlatából egy díszes billikom leend kitéve. Kötelességének ismeri a' társaság ez uttal a' díjak lelkes ajánlóinak szíves köszönetét nyilvánítani. A' jövő agarászat napja ez évi dec. hó 2ka, megjelenés előtte - való nap az üllői nagy vendéglőben.

O l a s z o r s z á g.

(Nápoly és Szicília közti gőzhajózás.) Catania, oct. 7én: A' gőzhajózás hasznait megismerve Palermoban részvénytársaság alakult, melly két, 120 löerejü, gőzöst venni szándékozik, hogy előleg is Nápoly és Szicília főpartj közt rendszer összeköttetést eszközöljenek, sükerülés esetén hatáskörét idegen helyekre is kiterjesztendi. —

A m e r i k a

(Riograndeban a' lázadás folyvást növekszik.) Riojaneiroi sept. 7ki hírek szerint a' Maranhão statusban kitört lázadást elfojtani reménylék, ellenben a' naponkiut növekedő riograndei zendülés a' kormánynak sok gondot okoz. A' zendülők ugyanis Laguna várost hatalmukba ejték, mire 600 főnyi csapat elégséges volt; Cillas Foas ezredes, a' császári csapatok parancsnoka, gyalázatosan futásnak eredt előttük, minden hadiszert zsákmányul hagyva. A' tartományi elnök elfogató és Riojaneiroba küldeté 's Andrea tábornok alatt, ki Riogrande elnöke 's parancsnoka lett, erősítvényt vár, addig is a' tartomány minden résziből összegyűltek a' csapatok a' zendülők további előnyomulását gátlandók. —

S p a n y o l o r s z á g.

(Fölvilágítások d. Carlos ügyében.) Madrid oct. 16ikán: „A' franczia kormány tudatá a' madridi ministerséggel, miszerint az ausztriai követtség utlevelet követelt Parisban d. Carlos számára ennek ausztriai tartományokba utazhatóságéért. Francziaország egyebiránt még nem határza semmit e' tekintetben, ámbár Miraflores azt írta, hogy csakugyan teljesíteni szándék Parisban Ausztria e' kívánatát. Francziaországnak valóban nincs joga d. Carlos erőszakosan letartóztatni, a' mint látszik, mert Francziaország ez esetben nem mondhatná magát S p a n y o l o r s z á g békeörjének 's nem követelhetne oly nagy befolyást a' spanyol ügyekre. D. Carlos jövendő élelmézésiről mindazáltal ezentul még nem gondoskodhatik a' madridi kormány, melly a' cortes megegyezte nélkül semmit nem határozhat, 's a' cortestül, mostani ingerült állapotjánál fogva semmi ilyenmü engedélyt nem reménylhet, ide járulván még azon nehezítő körülmény is, miszerint d. Carlos még mindeddig nem tőn semmit, miből a' trónul lemondási szándékot lehetne következtetni; azonban ha szavát adná is d. Carlos illy lemondás iránt, abban nem igen bizhatni többé az estellai esc-

mények után, főleg miután többször legfönnepélyesebben oda nyilatkozték a' trónkövetelő, miszerint vallás és lélekismérete egyiránt tiltják, hogy valaha a' spanyol trónul lemondjon. Végre a' madridi kormány nem is kívánt illyesmit még eddig, 's csupán arra kérte a' franczia udvart, hogy d. Carlos visszatérését Spanyolországba hathatósan gátolja, 's e' tekintetben tökéletesen meg is lehet nyugodva a' kormány, mert ez iránt elég biztosítékot kapja Francziaországból, főleg miután Lajos Fülöp több levelét fölbontatlanul küldé vissza d. Carlosnak, miket ez „à mon frère, le Roi des Français,“ (bátyámnak a' francziák királyának) ezim alatt intéze hozzá.

(Válaszfölrirat a' trónbeszédre. Cortesviták.) Madrid, sept. 17én: „A' trónbeszéd rendkívül hosszú volt, de annál kurtább a' válasz-fölrirati javaslat. Miután néhány szóval a' békitést és szabadítékok elfogadását érinti a' fölrirat-indítvány, csakhamar áttér azon készség-nyilvánításra, miszerint a' cortes elfogadtatását ajánlja az elibe terjesztendő törvényjavaslatoknak. Az egészet mindazáltal következő, a' ministerségre nézve ellenséges szavak fejezik be: „Legyen a' cortesnek megengedtetve azon észrevétel, miszerint a' haza boldogsága mulhatatlanul megkívánja, hogy a' kormány mindenkor igazságos és az alkotmánynak minden tekintetben megfelelő ösvényt kövessen, mert e' föltét nélkül nem viseltethetik a' nép bizalommal a' kormányhoz, a' békitési nagy vállalatot nem fejezhetni be, az alkotmány pedig soha nem fog maradandólag megalapulhatni.“ Olozaga és Sancho, kik mindenkor a' mérsékpártiakkal szoktak szavazni, a' fölrirattervező választmányban is rokon értelmüleg nyilatkoztak, 's így némelyek hiszik, hogy a' ministerség mégis győzelmesen fogja kiállhatni a' cortesüléseket 's a' cortes kénytelen leend lemondani az idézett függelékről. A' tanácskozássok igen lassan haladnak előre a' cortesben, 's úgy látszik, hogy az ingerültséggel az élénkség is mulni kezd; a' tanács még maig sem kezdé meg a' szabadítékok vitatását, az e' végre kinevezett választmány meghasonla egymás közt, 's a' többség a' corteskamrai határozat szerint kívánja elfogadtatni a' szabadítékokat, míg a' választmány többi tagja némely módosítások mellett nyilatkozik. Ha ez még mintegy két hónapig így tart, akkor legnagyobb udvarisággal haza küldendi a' ministerség a' követeket, kik bizonyosan rossz elfogadtatást találандnak illető tartományikban, miután a' nép nem foghatja meg: honnan származik az, hogy érdemes képviselők mindeddig csupán semmittevéssel tölték el az időt? A' ministerség minden áron módosítás nélkül akarja elfogadtatni a' szabadítékokat, 's végromlással ijeszgteti a' tanácsot, ha ez makacsul megmarad ellenzése mellett.

(A' cortesben újra pártvillongás támad.) Madrid oct. 18ikán: „Az oct. 7iki ölelkezés csakugyan pusztá színházi jelenet volt. Az ellenzési párt már ismét levete álarczát, és szokás szerint ellenséges indulattal lép föl a' kormány előtt. Tegnap t. i. így nyilatkozték Arguelles: „Állítják, hogy nem kell fölingerleni az elméket. Én ellenkezőt kívánok, 's bár anyyi erővel bírnék, hogy nemcsak fölingerleni, hanem lángra gyujtani tudnám az elméket. Kétszer nyomak el Spanyolországban az alkotmányos rendszert jaja a' nemzetnek, ha harmadszor is megtörténik az! A' föllengősdiék ugyanis bizonyosnak tartják, mikép a' kormány, franczia sugalom következtében, módosítani szándékozik az alkotmányt, 's hogy talán maga Espartero fegyverrel is kész e' szándékot támogatni. E' hír annál nagyobb hitelt talál, mivel bizonyos más nagy hatalom itteni képviselője, ki kormányával együtt hangosan panaszkozik a' francziák jelen politikája ellen, legközelebb nyíltan kimondá, hogy a' spanyol ministerek vak eszközök gyanánt engedik magokat használtatni a' franczia diplomatia által. Erősíti a' népet e' véleményben még a' tanács fölrirattervének következő része is: „A' békét Spanyolországban soha nem lehetne megerősíteni szabadítékok helybenhagyása nélkül, 's a' nép kívánatit nem szabad csupán politikai tanoknak hódolás miatt visszautasítani.“ Ez utóbbi szavakban egyenesen az 1837ki alkotmányt vélik érintetni a' föllengősdiék. Vilcuna marq. oda nyilatkozték, miszerint azon esetre, ha az alkotmány gátlaná a' szabadítékok elfogadtatását, csak az előbbit szükség megváltoztatni, mit új cortes által könnyen eszközölhetni. E' nyilatkozatot kész örömmel fogá föl a' cortesben az ellenzési párt, 's azonnal megszünteté a' fegyvernyugvást, mindenk előtt pedig a' trónbeszédre készített válaszfölrirathoz olly észrevétel csatolt, melly a' cortes bizalmatlanságát fejezi ki a' mostani ministerség ellen. Sancho és Olozaga nem irák alá e' nyilvános gáncsot. Midőn ma a' fölrirattervezést meg akarják kezdeni, elhalasztást kívánt a' ministerség, mivel a' ministerek a' tanácsülésben voltak megjelenni kénytelenek, hol élénkül folyt a' szabadítékok vitatása. Erre olly leirhatlan zaj támadt a' gyűlésteremben, minőt legfölebb állatseregletben hallhatni, midőn az étetés órája üt, 's a' szolgák, hosszab ideig maradnak el az étellel. Arguelles egész özönét hallatá a' legdurvább szitkoknak a' ministerek ellen, kiket alkotmány ellenségeknek 's külföldi zsoldot húzó ármánykodóknak szidalmazott. Lopez mindenk föltt a' hadministert törekvék meghasonlást a' hozni társaival, mondván: „Azon ülésben (7ikén) két ministerséget látek e' padokon ülni, egyik a' hadminiszerből állott szabadelmü, nemes, hazafiú beszédmódjával, melly minden szemből könnyet 's minden szívből örömet csikart ki; oldalán pedig más ministerséget pillanték meg, társaiból alakultat, kik bitófa alatt ülő bünösökhöz hasonlítanak, mintegy kegyelmet várva 's könyörgve.“ (Rendkívüli tetszés.) Ezután hosszasan kifejté, miszerint terv létezik az alkotmány-megdöntésre, mellyet külföldről igazgatnak, 's így folytatá szavait: „De mi védelmezni fogjuk az alkotmányt; mi üldöztetni fogunk; vérpadra, nem, oltárhoz vezetendnek bemünkét, mert csak bünös számára létezik vérpád, az ártatlanra pedig oltár várakozik.“ Végre azonban mégis elhalaszták a' vitatást a' ministerek megjelenetéseig. Anynyit hallottak a' ministerek ma, hogy nem is marad több mit hallaniok, 's most csak lesz szükségök határozott erejü rendszabályhoz elkészülésre, hogy a' közlegő végfordulatban megszabadíthassák magokat. A' tanács a' kalmassint úgy fogadandja el a' szabadítékok iránti törvényjavaslatot, mikép azt a' követkamra már helybenhagyá. — Maroto családja még folyvást Bordeauxban, ő maga pedig Bilbaoban tartózkodik. —

